

TOP MARK SERIES**MUHULA WA TATU****KISWAHILI LUGHA****DARASA LA SITA****Soma kifungu kifuatacho kisha uchague jibu sahihi**

Uchumi 1 tarafa ya Kiomo katika pichi jirani 2 3 na 4 wa baada 5 uchanguzi mkuu wa taarafa 6 Bw. Raymond Mutua alisema 7 ya 8 6,000 wa kampuni ya maua 9 vurungu za uchaguzi na 10 uhaba mkubwa. Aliongeza kuwa 11 cha chai ambacho 12 13 majani chai kutoka kwa 14 wadogo wadogo kilichomwa. Bei 15 vyakula zimepanda.

1. A.wa	B. ya	C. za	D. la
2. A.umeathiriwa	B. umeadhirika	C. umeathirika	D. umeadhirika
3. A. sawa	B. uzuri	C. tena	D. vibaya
4. A. siasa	B. makabiliano	C. mtamauko	D. ukiwa
5. A. za	B. na	C. ya	D. kwa
6. A. hiyo	B. hilo	C. hio	D. huo
7. A. kwamba	B. zaidi	C. lakini	D. upungufu
8. A. wafanyakazi	B. wezi	C. wavamizi	D. wafanyakazi
9. A. wamekimbia	B. wamekimbia	C. wamekimbia	D. wamekimbia
10. A. kusababisha	B. kutoa	C. kupunguza	D. kuongeza
11. A. kampuni	B. kiwanda	C. makavazi	D. kichungi
12. A. kitakuwa	B. kitakua	C. kilikua	D. kilikuwa
13. A. kinapokea	B. kinapokeza	C. kinahudumia	D. kinapatia
14. A. wazazi	B. vizazi	C. wazalishaji	D. wazawa
15. A. ya	B. za	C. na	D. au

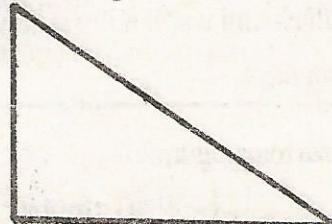
Kuanzia swali la 16-30 jibu kulingana na maagizo

16. Msimu wa baridi kali huitwa?	A. vuli	B. kipupwe
C. masika	D. rasharasha	
17. Kamilisha methali: Mtoto umleavyo ndivyo _____	A. akuwavyo	B. akuavyo
C. akuwapo	D. wakuapo	
18. Mamaye mzazi wako wa kike utamwitaje?	A. Mama mkwe	B. Babu
C. Nyanya	D. Baba mkwe	

19. Kijana mlafi alimeza _____ la ugali

A. doti	B. tonge
C. biwi	D. bunda

20. Hili ni umbo lipi?

A. Pembe nne	B. Pembetatu
C. Mchinjo kati	D. Humusi nne

21. $\frac{4}{5}$ hii ni akisami ipi?	26. Tumia enye
A. Robo tano	B. Humusi nne
C. Robo nne	D. Humusi tano
22. Undajina kutokana na kitenzi Amini	Chura _____ ameniuma
A. Mwamini	A. chenyewe
C. Amini	B. yenye
23. Ni lipi pambo la sikioni?	C. mwenyewe
A. Kikuku	D. mwenye
C. Kipini	27. Ni neno lipi lisilosaa katika orodha hii
D. Kikuba	A. Runinga
24. Mtoto _____ mchanga atunzwe	B. Rununu
A. yejote	C. Kinu
C. yoyote	D. Tarakilishi
25. neno kalamu liko katika ngeli ya?	28. Kamilisha methali hii: Paka hawekewi _____
A. LI-YA	A. asali kulinda
C. I-ZI	B. wali kulinda
	C. kitoweo kulinda
	D. moto
	29. Kutokana na nomino mtego tunapata kitenzi kipi?
	A. Tega
	B. Kutega
	C. Mtegaji
	D. Tegatega
	30. Chagua kivumishi sifa katika sentensi hii
	Uzi mwembamba hukatika upesi?
	A. Uzi
	B. Mwembamba
	C. Hukatika
	D. Upesi

Soma taarifa hii kisha ujibu maswali 31-40

Sungura na Simba walikuwa marafiki wa chanda na pete. Siku moja Simba akamwambia Sungura, Yahe huna habari kuwa sasa tu watu wazima yatupasa tufanyeje ili tuyatengeneze maisha yetu? Sungura akajibu "mimi naona kuwa hatuna budi kuoa Simba alikubaliana na wazo hili na wote wakaoa.

Kila siku Simba alikwenda porini kuwinda wanyama naye akapendwa sana na mkewe. Sungura naye hakwenda kuwinda na mkewe alihuzunika mno kwa maana walikula majani kila siku. Siku moja aliamua kumuuliza mmewe Sungura sababu za kukosa kwenda mawindoni kama rafikiye Simba.

Sungura aliposikia maheno haya alikasirika sana akatwaa shoka, mkuki na gunia na kwenda zake porini. Baada ya kwenda mbali na kuchoka akawaona kanga wakila majani na akaenda karibu nao na akawaambia "ndugu zangu nikiwa katika gunia hili mnawezza kunichukua? Wale kanga wakasema hawawezi kumuinua nao pia wakamwomba Sungura awainue.

Sungura aliwaambia waingie kwenye gunia kisha akalifunga ili wasianguke. Aliwachukua moja kwa moja mpaka kwake. Kanga wale walipiga kelele mno. Sungura aliwaambia kuwa alikuwa akiwapeleka nyumbani na kuwatumia kama kitoweo. Walilia lakini wapi! Kilio si dawa. Aliwachukua moja kwa moja hadi nyumbani. Mkewe Sungura alifurahi sana na kupendezwa naye.

31. Ni nani aliyeanza mazungumzo?	32. Semi iliyo na maana ya kuoa ni _____
A. Sungura	A. kupata nyumba
C. Kanga	B. kupata mke
	C. kupata jiko
	D. kupata mme

33. Kwa nini Sungura hakwenda kuwinda?	A. Alikuwa mvivu	37. Sungura aliwatia kanga guniani kwa kutumia nini?	A. Mikuki
B. Kukosa silaha	C. Hakupendelea nyama	B. Shoka	C. Mikono
D. Alitosheka kwa majani		D. Ujanja	
34. Maneno ya mkewe sungura yalimfanyaje Sungura?	A. yalimkera	38. Kanga waliokuwa ndani ya gunia walikuwa wangapi?	A. Wengi
C. yalimridhisha	B. yalimfurahisha	B. Wachache	C. Wawili
	D. alimchapa mkewe	D. Mmoja	
35. Sungura alipokuwa akienda porini aliwaona kanga wakifanya nini majani?	A. Wakilala	39. Methali inayoweza kutumiwa katika hadithi hii ni?	A. Umooja ni nguvu
C. Wakicheza	B. Wakila	B. Aliye juu mnogoje chini	C. Mwenye nguvu mpishe
	D. Wakiimba	D. Akili ni mali	
36. Kanga ni kiumbe gani?	A. Nyani	40. Kichwa mwafaka cha hadithi hii ni?	A. Simba na Sungura
C. Nyuni	B. Swara	C. Mkewe Sungura	B. Sungura mjanja
	D. Mdudu		D. Kanga na Sungura

Soma taarifa hii kisha ujibu maswali 41-50

Chawa ni mdudu mdogo akaaye mwilini wa binadamu hasa katika nywele na nguo chafu. Chawa hunyonya damu ya mwenyeji wake. Chawa wengi humsumbuwa binadamu sana kwa kumuumauma. Yeye naye hujaribu kuwatoa na kuwaua kwa kutumia vidole vyake. Kwa kawaida chawa ingawaje ni mdudu mdogo sana, hawezi kufa kwa kidole kimoja.

Mtu huwajibika kutumia vidole viwili kumfinya. Msemo huu kunyesha kwamba mtu akiwa peke yake hawezi kufanikiwa kutekeleza jambo lolote lile. Binadamu anahitaji msaada wa mwenziwe, kwani mtu ni watu.

41. Chawa huishi wapi?	A. Mwilini	46. Chawa ni _____	A. mnyama
C. Kichwani	B. Popote	B. nzi	C. binadamu
42. Chawa hupenda kuishi kwa binadamu _____	D. Kitandani	D. mdudu	
A. safi	B. asiyejali	47. Kulingana na hadithi kidole kimoja _____ chawa	A. hakiui
C. mchafu	D. anayejali	B. huvunja	C. vua
43. Chawa _____ damu ya mwenyeji wake	A. hula	D. humaliza	
C. huvuta	B. hunyonya	48. Binadamu huhitaji _____	A. chawa
	D. hufagia	B. mwenzake	C. kuumwa
44. Binadamu huwaua chawa kwa kutumai nini?	A. Meno yake	D. kusumbuliwa	
C. Bunduki	B. Vidole vyake	49. Kulingana na hadithi mtu ni _____	A. wenzake
	D. Kisii	B. chawa	C. watu
45. Chawa hawezi kufa kwa vidole vingapi?	A. Vinne	D. binadamu	
C. Kimoja	B. Sita	50. Hadithi hii inatufundisha kuwa _____	A. chawa ni mzuri
	D. Vitatu	B. kuumwa ni kuzuri	
		C. mtu anahitaji watu	